

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sivil Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 27.3.1985 Sayı : 18707)

Kanun No.
3170

Kabul Tarihi
20 . 3 . 1985

MADDE 1. — 13 Şubat 1984 tarihinde Tiran'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sivil Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ARNAVUTLUK SOSYALİST HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SİVİL HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti Hükümeti ki bundan böyle **Âkit Taraflar** olarak anılacaklardır kendi ülkeleri arasında ve ötesinde sivil hava ulaştırmasını tesis etmek amacıyla aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır :

MADDE 1
TANIMLAR

Bu Anlaşmada :

- a) «Havacılık makamları» terimi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bakımından Ulaştırma Bakanlığı, Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti Hükümeti bakımından Ulaştırma Bakanlığı veya, her iki taraf için, sözü geçen makamlar tarafından fiilen yapılan görevleri yerine getirmeye usule uygun olarak yetkili kılınmış kuruluş anlamını taşır.
- b) «Tayin edilen havayolu işletmesi» terimi bu Anlaşma'nın 3 üncü maddesi uyarınca tayin edilen ve yetkilendirilen bir uluslararası hava hizmetini icra eden bir havayolu şirketi veya işletmesi anlamını taşır.
- c) «Trafik» terimi, yolcu, bagaj, yük ve posta anlamını taşır.
- d) «Ülke» terimi, her bir **Âkit Tarafın** devlet sınırları içinde bulunan ve egemenlikleri altında olan kara, iç sular ve karasuları ile bunların üzerindeki hava sahası anlamını taşır.

MADDE 2
TRAFİK HAKLARI

1. **Âkit Taraflardan** herbiri, diğer **Âkit Tarafa**, bu Anlaşmanın Ek - I'inde belirtilen hatlarda hava servisleri tesis etmek ve işletmek amacıyla bu Anlaşmada öngörülen hakları tanıır. Bu servislere ve hatlara bundan böyle sırasıyla «üzerinde anlaşmaya varılan servisler» ve «belirlenen hatlar» denilecektir.
2. **Âkit Taraflardan** herbiri tarafından tayin edilen havayolu işletmesine aşağıdaki haklar verilecektir :
  - a) Bu Anlaşma'da ve eklerinde öngörülen şartlara uygun olarak üzerinde anlaşmaya varılan hava servisinin ifası sırasında, diğer **Âkit Tarafın** ülkesi içinde trafik almak ve bırakmak,
  - b) Mecburî iniş durumunda diğer **Âkit Taraf** ülkesinde duraklama yapmak. Bu gibi durumlarda müsaade, diğer **Âkit Tarafın** yetkili organlarınca verilecektir.

3. Bu Anlaşma'nın hükümleri çerçevesinde, Âkit Tarafların herbiri tarafından tayin olunan havayolu işletmesi, ücretli veya ücretsiz, diğer Âkit Tarafın ülkesi içinde başlangıç ve varış noktası o ülkede bulunan bir noktadan diğer bir noktaya trafik taşımak hakkına sahip değildir.

MADDE 3.

HAVA SERVİSLERİ İÇİN YETKİLENDİRME, GERİ ALMA VE GEÇİCİ OLARAK DURDURMA

1. Âkit Taraflardan herbiri, belirlenen hatlar üzerinde mutabık kalınan hava servislerinin işletilmesi amacıyla tayin ettiği havayolu işletmesini yazılı olarak diğer Âkit Tarafa bildirecektir.

Hava servislerinin işletilmesi ve bu Anlaşma'nın 1 inci ekinde belirlenen hava hatlarının kullanılmasına ilişkin meseleler, Âkit Taraflarca tayin olunan havayolu işletmeleri arasında özel bir anlaşma ile çözümlenecektir.

2. Âkit Tarafların herbirinin tayin ettiği havayolu işletmesi, mutabık kalınan hava servislerinin iyi bir şekilde yürütülmesi için gerekli yardımcı görevlerin ifası amacıyla diğer Âkit Tarafın ülkesinde bir temsilcilik bürosu açma hakkına sahip olacaktır. Bu bürolarda çalıştırılacak personel sayısı, Âkit Tarafların yetkili organları arasında bir anlaşma ile belirlenecektir.

3. Âkit Taraflardan herbirinin havacılık makamları, diğer Âkit Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesinden, bu makamların uluslararası hava servislerinin icrasında normal olarak uyguladıkları kanun ve nizamlarda gösterilen şartların yerine getirilmesini isteyebilirler.

4. Âkit Taraflardan herbiri, mutabık kalınan hava servislerinin işletilmesi için müsaade verecektir. Fakat, aynı zamanda, aşağıda belirtilen durumlarda, verilen müsaadeyi geri almak veya diğer Âkit Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesinin bu Anlaşmada belirtilen hakları kullanmasını geçici olarak durdurmak veya bu hakların kullanılmasında gerekli olabilecek şartları koymak hakkına sahiptir.

a) Tayin olunan havayolu işletmesinin mülkiyetinin veya fiili kontrolünün, bu işletmeyi tayin eden Âkit Tarafa veya Onun vatandaşlarına ait olduğuna kanaat getirmedeği takdirde.

b) Tayin olunan havayolu işletmesinin, kendisine bu hakları veren diğer Âkit Tarafın kanun ve nizamlarına uymadığı hallerde.

c) Tayin olunan havayolu işletmesinin, her ne şekilde olursa olsun, bu Anlaşma ve Eklerinde öngörülen şartlara riayet etmediği takdirde.

MADDE 4.

KANUN VE NİZAMLARA UYULMASI

1. Her Âkit Tarafın, uluslararası uçuşlarla işgal eden uçakların ülkesine kabül, girişi, duraklama yapması ve ayrılması ile bu uçakların o ülke içinde uçuşu ve duraklama yapmasına ilişkin kanun ve nizamları, diğer Âkit Tarafın tayin edilen uçakları için de uygulanacaktır.

2. Her Âkit Tarafın, yolcuların, mürettebatın, yük ve postanın giriş, kalış ve ayrılması ile, giriş, çıkış, gümrük ve karantina formalitelerine ilişkin kanun ve nizamları, o Âkit Tarafın ülkesinde bulunduğu sürece, Diğer Âkit Tarafın tayin olunan havayolu işletmesinin uçağınca taşınan yolculara, mürettebata, bagajlara, yük ve postaya da uygulanacaktır.

MADDE 5.

GÜMRÜK VERGİLERİNDEN VE DİĞER HARÇ VE VERGİLERDEN MUAFİYET

1. Âkit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından uluslararası servislere işletilen uçaklar ve bu uçaklarda bulunan mutad donatım, akaryakıt ve yağlama yağları ve uçak kumanyası da (yiyecek, içecek ve tütün dahil), öteki Âkit Taraf ülkesine varışta, tekrar yurt dışına çıkarılıncaya kadar uçakta kalmak veya öteki Âkit Taraf ülkesi üzerindeki uçuşun bir kısmında kullanılmak kaydıyla, bütün gümrük vergileri, muayene ücretleri ve diğer harç ve vergilerden muaf tutulacaktır.

2. Aşağıdakiler de, yapılan hizmetler karşılığında alınacak ücretlerin dışında, aynı resim ve vergilerden bağışık olacaktır :

a) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde, o Âkit Taraf makamlarınca saptanan ölçüler içinde kalmak ve öteki Âkit Tarafın uluslararası bir servis yapan uçağında kullanılmak üzere, uçağa alınan kumanya;

b) Âkit Taraflardan birinin ülkesine, öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesince, uluslararası servislerde kullanılan uçakların bakım ve onarımı için sokulan yedek parçalar;

c) Uçuşun, uçağa alındığı Âkit Tarafın ülkesi üzerinde yapılan bölümünde kullanılacak bile olsa, öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerince uluslararası servislerde işletilen uçakların ikmaline ayrılmış olan akaryakıt ve yağlama yağları.

Yukarıda (a), (b) ve (c) paragraflarında sözü edilen maddelerin gümrük denetim veya gözetimi altında tutulması zorunlu kalabilir.

MADDE 6.

UÇAĞA ALINAN DONATIMIN VE İKMÂL MADDELERİNİN DEPOLANMASI

Âkit Taraflardan herbirinin uçaklarına alınan malzeme ve ikmal maddeleri ile mutad havacılık donatımı, öteki Âkit Taraf ülkesinde, ancak o ülkenin gümrük makamlarının izni ile boşaltılabilir. Bu durumda, bunlar tekrar ülke dışına çıkarılınca kadar veya gümrük nizamları uyarınca başka bir şekilde elden çıkarılınca kadar, anılan makamların gözetimi altında tutulabilir.

MADDE 7.

DİREKT TRANSİT TRAFİĞİ

Âkit Taraflardan herbirinin ülkesinden transit geçen yolcular ilgili ülkenin kurallarına uygun olarak kontrole tabi olacaklardır. Doğrudan doğruya transit geçen bagaj ve yük, gümrük vergileri ve diğer benzer vergi ve resimlerden bağışık olacaklardır.

MADDE 8.

MALİ HÜKÜMLER

1. Âkit Taraflardan herbirinin ülkesindeki havaalanlarının, havacılıkla ilgili tesislerin ve teknik donatımın kullanımı için tatbik olunan ödemeler ve diğer vergiler, herbir Âkit Tarafın kanun ve nizamları mucibince belirlenmiş ücretler ve ilgili tarifelere uygun olarak tespit olunacaktır.

2. Tayin edilen herbir havayolu tarafından kazanılan net gelirler (şöyle ki; hava aracının iniş ve kalkışı, yakıt ikmali, yük veya postanın kaybı veya hasarından dolayı tazminat, temsil komisyonu, vs. gibi yapılan masrafların düşülmesinden sonra kalan gelir) ödemenin yapıldığı ülkenin kambiyo bakımından yürürlükte bulunan nizamları uyarınca ait oldukları tayin edilen havayolu işletmesine transfer edileceklerdir.

3. Transferler her halükârda ve konvertibl döviz ile yapılacaktır. Âkit Taraflar arasında bir ödeme anlaşması varsa, ödemeler bu anlaşma hükümlerine göre yapılacaktır.

MADDE 9.

ÜCRET TARİFELERİNİN SAPTANMASI

1. Üzerinde anlaşılan her hava servisi için; servisin işletilmesinin maliyeti, makul kâr, herbir hava servisinin özellikleri ve üzerinde anlaşılan hatların tamamı veya bir kısmında işletmede bulunan diğer hava taşıyıcılarının tarifeleri gibi bütün ilgili etkenler göz önüne alınarak, iki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri arasında doğrudan anlaşma yoluyla makul düzeyde ücret tarifeleri saptanacaktır. Uluslararası uygulamada tatbik olunan ücret tarifelerinin saptanması usulü mümkün olduğunda dikkate alınacaktır.

2. Böylece üzerinde anlaşmaya varılan ücret tarifeleri, yürürlüğe giriş için önerilen tarihten en az otuz (30) gün önce Âkit Tarafların havacılık makamlarının onayına sunulacak, ancak, özel durumlarda Âkit Tarafların havacılık makamlarının anlaşmaları şartıyla bu süre kısaltılabilecektir.

3. Tayin edilen havayolu işletmeleri aralarında anlaşmaya varamazlar veya, Âkit Tarafların havacılık makamları tayin edilen havayolu işletmelerince üzerinde anlaşılan ücret tarifelerinden tatmin olmazlarsa, her iki Âkit Taraf havacılık makamları ücret tarifesini müştereken anlaşarak saptamaya çalışacaklardır.

4. Havacılık makamları bu maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkraları uyarınca kendilerine sunulan ücret tarifeleri üzerinde anlaşmaya varamazlarsa, anlaşmazlık bu anlaşmanın 15 inci maddesi uyarınca çözümlenecektir.

MADDE 10. SERTİFİKA VE BELGELER

1. Âkit Tarafların üzerinde anlaşılan hava servislerinin icrasında kullanılan her uçağı, kendi milliyet ve tescil işaretlerini haiz olacak ve aşağıdaki dökümanları taşıyacaktır :

- a) Tescil sertifikası,
- b) Uçuşa elverişlilik sertifikası,
- c) Hava aracının radyo teçhizatı için ruhsat,
- d) Mürettebat için geçerli lisanslar ve yeterlilik belgeleri,
- e) Sigorta belgeleri,
- f) Her Âkit Tarafın kanun ve nizamlarınca öngörülen diğer belgeler ki bunlardan diğer Âkit Taraf zamanında haberdar edilecektir.

2. Âkit Taraflardan herbirince sadece kendi vatandaşları için tanzim olunan uçuşa elverişlilik, yeterlilik sertifikaları veya lisanslar diğer Âkit Tarafa geçerlilik süreleri içinde tanınacaktır.

MADDE 11. KAZALAR

1. Âkit Tarafın uçağının diğer Âkit Tarafın ülkesinde kazası halinde, kazanın vukua geldiği ülke tarafının havacılık makamları şu girişimlerde bulunur :

- a) Kurtarma ve tahkikat için derhal harekete geçmek.
- b) Yolcu ve mürettebata gerekli bütün yardımı sağlamak.
- c) Kazanın oluşu hakkında ki şartlardan ve teferruatlardan diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarını gecikmeden haberdar etmek.
- d) Bagaj, yük ve posta dahil, uçak ve donatımı emniyeti için gerekli bütün lüzumlu tedbirleri almak.
- e) Kaza hakkında soruşturmayı yürütmek.
- f) Diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarının temsilcilerine, uçağın ait olduğu havayolu işletmesinin temsilcilerine, aynı zamanda uçağın yapımcılarına, müşahit olarak soruşturmalara katılmalarını sağlama imkanını vererek bütün kolaylıkları sağlamak.
- g) Daha sonraki soruşturmalar için gereği kalmadığında uçağı içindeki yükü ile beraber serbest bırakmak.
- h) Diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarını soruşturmaların sonuçları hakkında haberdar etmek, soruşturmalarla ilgili olarak bütün belgelerden birer kopya göndermek.

2. Kazaya konu olan uçağın mürettebat üyeleri ve uçağın ait olduğu tayin olunan havayolu işletmesi, kazanın cereyan ettiği diğer Âkit Tarafın ülkesinde uygulanan bütün kanun ve nizamlara, özellikle soruşturmayı yürütenlere bilgilerin verilmesi hususuna riayet edeceklerdir.

MADDE 12
İSTİŞARE

Âkit Tarafların havacılık makamları lüzumlu gördüklerinde, bu Anlaşmada tespit edilen esasların tatmin-kâr bir şekilde uygulanmakta olduğundan emin olmak için zaman zaman birbirleriyle istişare edeceklerdir.

MADDE 13.
DEĞİŞİKLİKLER

1. Âkit Taraflardan biri bu Anlaşmanın herhangi bir hükmünün değiştirilmesini lüzumlu gördüğü takdirde, diğer Âkit Tarafı istişarede bulunmayı talep edebilir. Bu anlaşmadaki bütün değişiklikler, her iki Âkit Tarafın birbirlerine, uluslararası anlaşmaların tadilatının yürürlüğe girmesi ile ilgili yasal formalitelerin kendileri tarafından tamamlandığını haber verdikleri tarihten itibaren geçerli olacaktır.

2. Bu Anlaşmanın ekleri, her iki Âkit Tarafın havacılık makamları arasında doğrudan anlaşma ile değiştirilebilir. Bu şekilde yapılacak her değişiklik diplomatik nota teatisi ile teyid edildiğinde yürürlüğe girecektir.

3. Bu Anlaşmanın ve ilişikteki ek hükümlerinin değişikliği için, Âkit Taraflar veya Havacılık Makamları arasındaki istişareler, talebin alındığı tarihten itibaren 60 günlük bir süre içinde başlayacaktır.

MADDE 14.
HABERLEŞME VE SEYRÜSEFER

Belirlenen hatlarda sefer icra etmekte olan uçakların güvenliği için, Âkit Taraflar gerekli tüm haberleşme ve seyrüsefer imkânlarını diğerinin hizmetine sunacaktır.

MADDE 15.
ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Bu Anlaşma ve ilişikteki eklerinin tefsir ve tatbiki ile ilgili anlaşmazlıklar her iki Âkit Tarafın havacılık makamları arasında müzakerelerle halledilecektir. Şayet ilgili makamlar anlaşmaya varamazlarsa, anlaşmazlık diplomatik yoldan çözümlenecektir.

MADDE 16.
SONA ERME

Âkit Taraflardan herbiri, bu anlaşmaya son vermek niyetini her zaman diğer Âkit Tarafa bildirebilir. Bu durumda, son verme bildirimi sürenin bitiminden evvel müşterek bir anlaşmaya varılarak geri alınmadığı takdirde, Anlaşma, bildirimden diğer Âkit Tarafça alındığı tarihten 12 ay sonra sona erecektir.

MADDE 17.
BAŞLIKLAR

Her maddenin üzerinde bulunan madde başlıkları, bu Anlaşmaya sadece başvurma kolaylığı sağlamak amacıyla konulmuştur ve hiçbir şekilde bu Anlaşmanın kapsamını veya amacını tanımlamaz, sınırlamaz veya belirlemez.

MADDE 18.
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma ve onun ayrılmaz parçası olan Ekleri, her bir Âkit Tarafın ülkesinde geçerli olan kanunî mevzuata bağlı olarak, her iki Âkit Tarafın birbirlerini karşılıklı olarak Anlaşmanın onaylandığını haberdar ettikleri tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

Tirana'da 1984 yılının Şubat ayının 13 üncü günü, Türkçe, Arnavutça ve İngilizce dillerinde, her üç metin de aynı ölçüde geçerli olmak üzere yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Selçuk N. Toker
T. C. Tirana Büyükelçisi

ARNAVUTLUK SOSYALİST HALK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA
Llambi Leka
Ulaştırma Bakanı Yardımcısı

EK - I
HATLAR

1. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince tayin edilen havayolu işletmesi her iki istikamette sefer yapma hakkına sahip olacaktır.

Türkiye'deki Noktalar - Ara. Noktalar - Arnavutluk'taki Nokta ve Ötesi

Anılan noktalar her iki Âkit Tarafın havacılık makamlarının aralarında tesis edeceği özel bir protokol ile belirlenecektir.

2. Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti Hükümetince tayin edilen havayolu işletmesi, her iki istikamette uygun bir zamanda sefer yapma hakkına sahip olacaktır.

3. Âkit Tarafların hava sahalarına uçakların giriş ve çıkışı, her bir Âkit Tarafın ülkelerinde geçerli olan nizamlar itibarıyla tasrih edilen hatlar boyunca yapılacaktır.

4. Her bir Âkit Tarafın uçağı, uçuşun yapılmasından 24 saat evvel ön müsaade istemiş olmak ve ilgili müsaadenin verilmiş olması koşuluyla, diğer Âkit Tarafın ülkesinde tarifersiz uçuşlar yapabilirler.

EK - II
TARİFELERİN TASDİKİ

1. Âkit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmesi, uçuş sayısı ve uçuş günleri ve uçağın tipini de ihtiva eden yaz ve kış ayrı olmak üzere dönem tarifelerini, tarifelerin yürürlüğe gireceği tarihten en az 30 (otuz) gün önce diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarına sunacaklardır. Özel durumlarda bu süre anılan otoritelerin mutabakatı ile kısaltılabilir.

2. Her bir Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri, uçuş tarifelerinin diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarına sunulmasından önce aralarında anlaşmayı kolaylaştırmak amacıyla istişarelerde bulunacaklardır.

3. Bu şekilde uçuş tarifelerini alan havacılık makamları bunları tasdik edecekler veya değişiklik önereceklerdir. Her halükârda tayin edilen havayolu işletmesi, tarifeler ilgili havacılık makamlarınca onaylanmadan seferlere başlamayacaktır.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
3	53	277
14	74	145
	75	198:199,200,204:207

I - Gerekçeli 264 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 75 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/475.